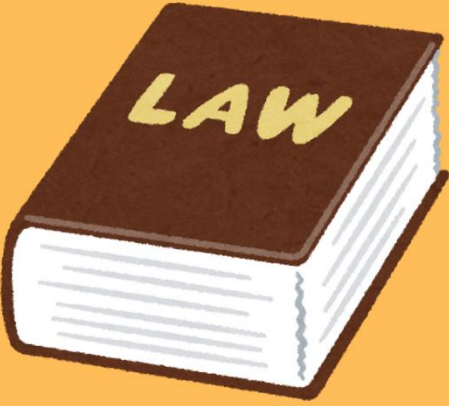

JUSTICE

HUKUK
ÖZİŞİK
NOTLAR 1996

İDARE HUKUKU GÜZ-VİZE

İletişim : 0505 346 19 98

@ozisikhukuknotlar

İDARE HUKUKU

İdare etmek yönetmek anlamına gelmektedir.

İdare, belli bir amacı gerçekleştirmek için kurulan örgüt veya bu amaca ulaşmak için yürütülen planlı insan faaliyetidir.
Kamu idaresinin amacı her zaman kamu yararadır.

Özel İdare ve Kamu İdaresi arasındaki farklar şunlardır :

- Amaçları farklıdır.
- Kamu gücüne sahip olmak bakımından aralarında farklılık mevcuttur. (Özel hukuk idareleri kamu gücüne sahip değildir)
- Birinde eşitliğe dayalı diğerinde ise eşit olmayanlar arasında bir ilişki mevcuttur. (Özel Hukuk ve Kamu Hukuku ayrımı)
- Birinde katı bir biçimde Kanunilik İlkesi geçerli olduğu halde (Kamu İdaresi) diğerinde kural olarak irade serbestisi söz konusudur.

İdare pek çok noktada kanunla sınırlandırılmış durumdadır.

İdareler kural olarak tek taraflı idari işlem yapar.

İdare her zaman katı bir kanunilik içinde olmalıdır.

Kuvvetler Ayrılığı : Yasama, yürütme ve yargının birbirinden ayrılması, egemenliğin farklı erkler eliyle yürütülmesi, bu erklerin birbirinin alanına da çok fazla müdahale edememesi olarak tanımlanmaktadır.

İdare, yürütmenin içerisinde olup ama yürütmenin tamamını kapsamamaktadır. Yürütmenin siyasi fonksiyonu dışında (hükümet etme fonksiyonu) kalan görevleri idareye aittir.

Organik Anlamda İdare : İdarenin kuruluşunu, personellerini ve teşkilatlanmasını içermektedir. (Organik, her zaman yapan makamı anlatmaktadır.)

Fonksiyonel / İşlevsel Anlamda İdare : İdarenin eylem ve işlemlerini içermektedir. (Yapılan işe bakıyoruz)

Bazen yasama bazen de yargı, fonksiyonel anlamda idare sayılabilecek iş ve işlemler yapabilmektedirler.

Danıştay, yasama organının RTÜK üyesi seçme faaliyetini de fonksiyonel anlamda idari bir faaliyet olarak değerlendirmiştir.

Yasama Organı TBMM'dir. 600 milletvekilinden oluşmaktadır.

Yargı Organı bağımsız ve tarafsız mahkemelerden oluşmaktadır.

İdare, yürütmenin siyasi kanadı dışında kalan kısmını ifade etmektedir.

Yürütmenin Siyasi Kanadı : Cumhurbaşkanı, Bakanlar ve Cumhurbaşkanı Yardımcılarından oluşmaktadır. Bunlar idare ile yakın ilişki içerisinde olmalarına rağmen başka bir fonksiyonları da vardır. Hükümet etme, siyasi karar alma.

Fonksiyonel Anlamda İdare, devletin belli türdeki faaliyetlerinin diğer faaliyetlerinden ayırt edilebilmesi anlamına gelmektedir.

Yasama, yargı fonksiyonları ve yürütme organının salt siyasi nitelikteki faaliyetleri dışında, devletin günlük toplumsal gereksinimleri karşılamak üzere yaptığı faaliyetler idari fonksiyona girmektedir.

Bireyler, idare ile her zaman karşı karşıya gelirler.

İdari Fonksiyon : Yürütme organının siyasi olmayan fonksiyonu + Diğer kamu tüzel kişilerinin fonksiyonu

Bir faaliyet yasama, hükümet etme ve yargılama faaliyeti değilse geriye kalan tüm kamusal iş ve işlemler idari fonksiyona aittir.

Yargı ve Yasamanın da idari fonksiyona dahil işlemleri bulunmaktadır :

- TBMM başkanlığının, TBMM personeli hakkında yaptığı tasarruflar idari işlem olarak nitelendirilir.
- Danıştay Yüksek Disiplin Kurulu tarafından verilen disiplin cezaları da idari işlem olarak nitelendirilir.

ÖRNEK :TBMM'de uzman olarak çalışan M'ye, hiçbir haklı neden olmadığı halde TBMM başkanlığı tarafından disiplin cezası veriliyor ve A görevinden daha düşük seviyedeki B görevine atanıyor. Bu disiplin cezası ve atama işlemi "

idare " tarafından yapılan bir işlem olarak kabul edilmeli midir ?

Fonksiyonel anlamda idarede odağımız yapılan iş veya işlemlerdir ve bazen yargının ve yasamanın da kendi içlerinde bir yönetimleri olduğu için idari fonksiyona dahil işlemleri olabilir. Bu örnekte de disiplin cezası veriliyor. Disiplin cezası tipik bir idari işlemdir ve fonksiyonel anlamda bu da idare kabul edilir.

Danıştay 5. Dairesi Kararı :

"İdare işlevine ilişkin olarak yapılan işlemler, **hangi makam tarafından yapılırsa yapılsın**; idari işlem sayılarak idari yargının denetimine tabii olması gerekir."

Danıştay burada fonksiyonel anlamda idareyi tespit etmiş.

İdari Fonksiyonun Konusu, Amacı ve Özellikleri : İdari Fonksiyonun amacı kamu yararının gerçekleştirilmesidir.

İdari Fonksiyonun Özellikleri ;

- İdari eylem ve işlemlerle yürütülür.
- Kamu gücü kullanılarak yerine getirilir.
- Sürekli. (Kesintiye uğramaz)
- Kendiliğinden harekete geçer.
- Bireylerle doğrudan ilgilidir.
- İdari fonksiyonun amacı kamu yararını gerçekleştirmektir.

Yasama, arada tatile girer ama idare sürekli bir şekilde gerçekleşmek zorundadır. Yargı da sürekli değildir. (Her yıl 20 Temmuz - 1 Eylül arası adli tatil)

İdari fonksiyonda kamu gücü vardır, çoğunlukla tek taraflı işlemler yerine getirilir.

İdare neden özel kişiler karşısında üstün ve ayrıcalıklı konumda bulunmak zorundadır?

Bir kişi size evini satmak istemediğinde o kişiyi o evi satmaya zorlayacak hiçbir

mekanizma yoktur. Ama eğer idarenin bir yerde okul yapması gerekiyorsa orada mutlaka kamulaştırma yaparak o araziye elde edip oraya okulu yapabilir. İşte idarenin bu tek taraflı zor kullanmasının altında yatan sebep onun kamu yararını gerçekleştirmesidir. Bu eşitsizliğin meşru olmasının, hukuka uygun olmasının altında yatan sebep idarenin kamu yararını gerçekleştiriyor olmasıdır.

İdarenin Görevleri :

- Milli güvenliğin korunması
- Kolluk Faaliyetleri (Bireylerin günlük hayat içerisinde huzurlu bir şekilde yaşamalarını teminen kamu düzenini sağlamayı amaçlayan bir faaliyet.)
- Kamu Hizmetleri (Toplumsal gereksinimlerin sağlanmasına yönelik faaliyetler.)
- Özendirme ve destekleme faaliyetleri (Bazı iktisadi alanlarda özel kişiler faaliyette bulunmak istemezler. Onları da o faaliyet alanlarına çekebilmek için idare bazı desteklemelerde bulunur.)
- İç düzen (öz yönetim) faaliyetleri (vergi muafiyeti, teşvik mekanizmaları)
- Planlama faaliyetleri

İdarenin hukuka uygun hareket etmesini sağlayan mekanizma idare hukukudur.

İdare Hukukunun Varlık Sebebi : “Kamu adına otorite kullanan ve böylece kişilere kamusal yükümlülükler uygulama ve haklar bahşetme tekeline ve ayrıcalığına sahip olan yöneticilerin bu ayrıcalıklarını kullanırken keyfi ve hukuk kurallarına aykırı hareket etmeyeceklerinin ve evrensel hukuk normlarını ihlal ederek kişilere zarar vermeyeceklerinin veya adil davranacaklarının nasıl garanti edileceğidir. ”

İdare Hukuku’nu iki anlamda inceleyeceğiz :

- Dar Anlamda İdare Hukuku :** İdarenin kuruluşuna ve işleyişine uygulanan kamu hukuku kurallarıdır. Genellikle Kara Avrupası

ülkelerinde idare hukuku kavramından dar anlamda idare hukuku anlaşılır. Yani idare hukuku deyince kamu hukukuna tabii kurallar anlaşılır. İdare hukuku, kamu hukukunun bir alt dalı olarak kabul edilir.

- ii. **Geniş Anlamda İdare Hukuku** : İdarenin kuruluş ve işleyişine uygulanan hukuk kurallarının bütünüdür. Çünkü idare bazı işlemlerinde özel hukuk kurallarını da uygulayabilmektedir. Mesela okulun ihtiyaç duyduğu bir fotokopi makinesi varsa bu fotokopi makinesini satın alma, bir alım-satım sözleşmesidir. Dolayısıyla buna özel hukuk uygulanacak. Ya da diyelim ki belediyenin bir malı var. Herhangi bir kamu hizmetine de özgülenmemiş. Bu malı kiraya verebilir. Bir belediye geliri olarak kira elde edebilir. Burada kira sözleşmesi söz konusudur. Özel hukuk kuralları geçerlidir. Geniş anlamda idare hukukunun içine hem kamu hukuku kuralları hem de özel hukuk kuralları giriyor.

Özel hukukta kişiler arası ilişkiler düzenlenir.

İdare hukukunda ise idare tüzel kişiliği ile birey arasındaki hukuki ilişki incelenir.

İdari yargıda kural olarak hep davalı taraf idaredir.

İdare hukukunda da taraflardan birini idare oluşturur. (En az bir taraf idare)

Özel hukukta irade serbestisi vardır ama kamu hukukunun bir alt dalı olan idare hukukunda ise irade serbestisi yoktur. Çünkü o kamu yararını temsil etmektedir ve bu nedenle de katı bir kanunilik ilkesi geçerlidir.

İdare hukuku ; anayasa hukuku ile, genel kamu hukuku ile, vergi hukuku ile , ceza hukuku ile ve özel hukuk ile ilişki içerisindedir.

İdare hukukunu ilgilendiren pek çok ilkenin kaynağı anayasada yer alıyor.

İdare de devlet erkinin bir kısmını oluşturuyor. Bu yüzden genel kamu hukuku ve insan hakları hukuku ile de yakın ilişki içerisindedir.

Eskiden vergi hukuku, idare hukukunun bir alt dalı olarak görülüyordu. Şimdi artık ayrı bir hukuk dalı olarak görülmekte. Vergi salmak, vergi cezası uygulamak... Bunlar ayrı birer idari işlem.

Ceza Hukuku, kamu hukukunun bir dalını oluşturuyor.

İdare Hukukunu ikiye ayırabiliriz ;

- i. **Genel İdare Hukuku** :İdari teşkilat, idari işlemler, kamu hizmeti, kolluk, kamu görevlileri, kamu malları, idarenin sorumluluğu ve idari yargıyı içine almaktadır.
- ii. **Özel İdare Hukuku** : Mali hukuk, imar hukuku, ekonomik kamu hukuku, enerji hukuku, telekomünikasyon, çevre hukuku, sağlık idaresi, orman ve bayındırlığı içine almaktadır.

İdare Hukuku Sistemleri :

- i. **Anglo Sakson Sistemi (Adli İdare Sistemi)** : Common law diye anılan ortak bir hukuk sistemi vardır. Tüm uyuşmazlıklara bu ortak hukuk uygulanır. Kamulaştırma gibi ya da imara ilişkin çok sınırlı sayıda bazı hallerin özel düzenlemesi olmakla birlikte genel olarak ortak hukuk uygulanır. Burada ayrı bir idare hukuku işlemde bulunmaz, genel mahkemeler tarafından uyuşmazlık çözülür. (İngiltere, Amerika, Kanada)
- ii. **Kara Avrupası Sistemi (İdari Rejim)** :İngiltere dışında kalan Avrupa ve onun etkilediği diğer ülkelere de uygulanmaktadır. Bu ülkelerde ayrı bir idare hukuku vardır ve ayrı bir idari rejim söz konusudur.

İdare Hukuku genç bir hukuk dalıdır.

İdare Hukuku Nasıl Ortaya Çıktı?

İdare Hukuku, Batı'da ayrı ve özgün bir hukuk dalı olarak 19. Yüzyılda ortaya çıkmıştır. Fransa açısından bu tarihi , Fransız İhtilali'ne kadar götürmek gerekmektedir.

Fransız İhtilali : Monark, kral ve kraliçe idam edilmiştir. Krallığın yerine ihtilalciler yeni bir hukuki rejim kurmuşlardır. Fransız ihtilali gerçekleştikten sonra dahi devletin bazı kademelerinde krallık yanlıları bulunmaktaydı (özellikle yargı makamında). Fransız Devrimi'ni yapanlar bu durumu bir sakınca olarak gördüler. Bu yüzden dediler ki " genel mahkemeler bizim yaptığımız işleri denetlemesin. " Conseil d'Etat'ı (Devlet Şurası) kurdular. Fakat bu makam da önceleri çok da yargısal görevler yapmadı. Aldığı kararların tamamı yürütmenin başı tarafından onaylanıyordu. Bu yüzden de

Notun Devamı İçin ...

ozisikhukuknotlar ▾

72
gönderi

9.897
takipçi

2.398
takip

☆ ÖZİŞİK KIRTASIYE ☆
Hukuk Hizmeti
⚖️ Hukuk Fakültesi Ders Notları Bilgi & Sipariş ⚖️
💎 DM & Whatsapp 💎
🔻🔻 Shopier Magaza Siparis Linki 🔻🔻
🔗 shopier.com/Ozisikkirtasiye

**DERS NOTLARINI
SİPARİŞİ İÇİN
ULAŞABİLİRSİNİZ**